

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
1027 Budapest, Királyfürdő u. 4.

1.M.1051/2014/8.

Alkotmánybíróság
részére

Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 155/B. §-ban biztosított jogkörénél fogva

i n d í t v á n y o z z a

a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) 87. § 8. pontja 4. mondatának: „*Magyar adószámmal nem rendelkező külföldi munkáltató esetén munkáltató az a személy vagy szervezet, aki, illetve amely a tényleges irányítást gyakorolja, vagy a munkahelyért a fő felelősséget viseli, ennek hiányában az, akinek a területén a munkavégzés folyik.*” egyedi normakontroll eljárás során történő felülvizsgálatát az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 25. §-a alapján.

I n d o k o l á s

1.) Az Alkotmánybíróság hatáskörét megállapító, illetőleg az indítványozó jogosultságát megalapozó alaptörvényi és törvényi rendelkezések

Magyarország Alaptörvényének 24. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében az Alkotmánybíróság bírói kezdeményezésre soron kívül, de legkésőbb kilencven napon belül felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját. Ugyanezen cikk (3) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság a (2) bekezdés b) pontjában foglalt hatáskörében megsemmisíti az alaptörvénnyel ellentétes jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést.

Az Abtv. 25. §-a úgy rendelkezik, hogy ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, a bírósági eljárás felfüggesztése mellett az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

A bíróság a Pp. 155/B. §-a alapján az Alkotmánybíróságnak a jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló eljárását az Abtv.-ben foglalt szabályok szerint hivatalból

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	III / 1971 - O / 2014
Érkezett:	2014 NOV 26.
Példány:	1
Melléklet:	db
Kezelőiroda:	mi

vagy kérelemre kezdeményezheti. A bíróság ezen eljárását az a fél kezdeményezheti, aki szerint a folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabály alaptörvény-ellenes.

A fenti jogszabályi rendelkezések alapján a jelen bírói indítvány alapját a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt 1.M.1051/2014. számon folyamatban lévő per felperesének kezdeményezése képezi.

2.) Az eljárás megindításának indokai

A bíróság előtt 1.M.1051/2014. számon folyamatban lévő per tárgya a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatósága által 2014. január 20-án 4663/2014-5420. számon hozott másodfokú közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata. A támadott határozat értelmében az alperes mint másodfokon eljáró hatóság helybenhagyta a Budapest Főváros Kormányhivatala Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerve által első fokon 2013. október 8-án meghozott 4947-20/2013-4101. számú határozatot, amelyben az első fokon eljáró hatóság a felperes mint munkáltató és [REDACTED] munkát végző személy közötti munkavégzésre irányuló, a 2013. augusztus 13-án bekövetkezett baleset idején fennálló jogviszonyt szervezett munkavégzésnek minősítette az Mvt. 87. § 8. pontja alapján, és [REDACTED] 2013. augusztus 13-án bekövetkezett balesetét munkabalesetnek minősítette. Ennek megfelelően az elsőfokú hatóság kötelezte a felperest a munkabaleset kivizsgálására és a munkabaleseti jegyzőkönyvnek a hatóság részére történő megküldésére.

A támadott közigazgatási határozat alapját képező tényállás:

A felperes, a [REDACTED] Kft. eszközberleti szerződést kötött a [REDACTED] olasz gazdasági társasággal a 2013. évben megrendezett [REDACTED] Fesztivál kapcsán, az olasz társaság által szállított és telepített rendezvénysátrak vonatkozásában. A szerződés alapján az olasz cég a saját tulajdonát képező sátrakat és azok tartozékait – alvállalkozó igénybe vétele nélkül – maga építette fel a rendezvény idejére, majd maga bontotta le a rendezvény befejezését követően. A tevékenységet a [REDACTED] s.r.l. alkalmazásában álló [REDACTED] munkavállaló felügyelte és irányította. Ezenkívül az ő feladata volt a segédmunkások toborzása, a belépésre jogosító karszalag beszerzése, és a biztonsági szolgálattal való egyeztetés is a munkafolyamatok tekintetében. Ő kérte fel [REDACTED] munkavállalót segítségként, ő állapodott meg vele az elvégzendő munka díjazásában is. A [REDACTED] Kft.-nek nem volt tudomása [REDACTED] felkéréséről.

2013. augusztus 13-án a rendezvény befejezését követő sátorbontási tevékenység közben, ismeretlen körülmények között egy függőleges tartóoszlop [REDACTED] re esett, aki a sérülések következtében a helyszínen meghalt.

Az első fokon eljáró hatóság bizonyítottan találta a szervezett munkavégzés tényét, ugyanakkor az is megállapítást nyert, hogy az olasz [REDACTED] s.r.l. cégnek nincs magyar adószáma.

A fentiek alapján az első- és másodfokú közigazgatási hatóságok az Mvt. 87. § 8. pontjának negyedik mondata alapján hozták meg azon határozatukat, miszerint a [REDACTED] Kft. mint munkáltató és [REDACTED] mint munkát végző személy közötti munkavégzésre irányuló, a baleset idején fennálló jogviszonyt szervezett munkavégzésnek

minősítették, egyidejűleg elrendelték a munkabaleset kivizsgálását és a munkabaleseti jegyzőkönyvnek a hatóság részére történő megküldését.

A fenti első- és másodfokú közigazgatási határozatok következtében ugyanezen első- és másodfokú hatóságok munkavédelmi bírság kiszabásáról is határoztak a [REDACTED] Kft.-vel szemben. A bírságot kiszabó közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt ugyancsak per van folyamatban a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügy Bíróság előtt 1.M.1055/2014. számon, amely per tárgyalása felfüggesztésre került a fentiekben ismertetett – a jelen normakontroll indítvánnyal érintett – 1.M.1051/2014. számú per jogerős befejezéséig.

A felperes kezdeményezte, hogy a bíróság forduljon az Alkotmánybírósághoz a közigazgatási határozatok alapját képező Mvt. 87. § 8. pontjának 4. mondata alaptörvény-ellenességének egyedi normakontroll keretében történő vizsgálata érdekében. A bíróság a felperes indítványát megalapozottnak találta, ezért az 1.M.1051/2014. számú per tárgyalását felfüggesztette, és az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezéséről határozott az 1.M.1051/2014/7-II. számú végzésében.

A felperes, valamint a bíróság álláspontja a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenessége kapcsán a jelen indítvány 4. pontjában kerül részletesen kifejtésre.

3. Az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezés

Az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezés az Mvt. 87. § 8. pontjának negyedik mondata, amely a következőképpen rendelkezik:

„Magyar adószámmal nem rendelkező külföldi munkáltató esetén munkáltató az a személy vagy szervezet, aki, illetve amely a tényleges irányítást gyakorolja, vagy a munkahelyért a fő felelősséget viseli, ennek hiányában az, akinek a területén a munkavégzés folyik.”

4. Az Alaptörvény megsértett rendelkezései és az alaptörvény-ellenesség indokolása

A támadott jogszabályi rendelkezés elsősorban az Alaptörvény XV. cikkének (1) bekezdésének 1. mondatába ütközik, amelynek értelmében a törvény előtt mindenki egyenlő.

A támadott jogszabályi rendelkezés másodsorban az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésének 1. mondatába is ütközik, amelynek értelmében Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit.

A fentiekben túl a jogszabályi rendelkezés közvetetten az Alaptörvény R) cikkének (2) bekezdésébe is ütközik, amely azt mondja ki, hogy az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.

Az Mvt. támadott rendelkezése a gazdasági élet szereplőit ésszerű indok nélkül különbözteti meg: a munkavédelmi szabályok betartásáért és betartatásáért fennálló felelősséget, illetőleg felelősségre vonhatóságot magyar adószám meglététől teszi függővé. A jogszabályhely értelmében a gazdasági élet egyes szereplői kizárólag azon az alapon mentesülhetnek a munkavédelmi felelősség alól, hogy kiváltak-e magyar adószámot. A jogszabályhely olyan kérdésben teszi

megkülönböztető ismérvvé az adószám meglétét, amelyben az teljes mértékben irreleváns. Az adószám ugyanis az adóalanyok nyilvántartására szolgáló technikai azonosító, amely az adóhatóság eljárásában szolgálhat alapjául az adóalanyok megkülönböztetésének, illetőleg beazonosításának. Mindez a munkavédelmi szabályok betartását és betartatását ellenőrző hatóságok eljárásában nem szolgálhat lényegi megkülönböztető ismérvként, és nem képezheti alapját annak, hogy egy jogalanyt munkáltatónak lehet-e minősíteni a munkavédelmi szabályok betartásáért való felelősség kapcsán.

A jogszabályhely csupán a magyar adószám meglététől függően adott esetben olyan személyhez is munkáltatói felelősséget telepít, aki nem rendelkezik munkáltatói jogkörrel, a szükséges eszközökkel, nyilvántartással, és egyáltalán a munkafolyamatra és a munkafeltételekre bármilyen ráhatással sem.

Az indokolatlan különbségtétel miatt a belföldi adószámot ki nem váltó gazdasági szereplők jogosulatlan előnyben részesülhetnek a belföldi, adószámmal bíró szereplőkhöz képest, és ezáltal sérülnek a tisztességes gazdasági verseny feltételei is.

A támadott jogszabályhelyet a munkavédelmi törvény módosításáról szóló 2007. évi CLXI. törvény (Módtv.) 15. § (4) bekezdése iktatta be az Mvt.-be. A Módtv. Részletes indokolása szerint a rendelkezés bevezetése az alábbiak miatt vált szükségessé:

„Jogalkalmazási gondot jelent, hogy a magyar adószámmal nem rendelkező külföldi munkáltató esetében a munkavédelmi hatóság érdemben nem tud intézkedést foganatosítani, ezért szükséges a munkavédelmi szabályokat megsértő és ezért felelősségre vonható munkáltató e körben való, törvény szerinti meghatározása.”

A fentiek alapján tehát a jogalkotó célja az volt, hogy a munkavédelmi szabályok megsértése miatt intézkedést lehessen foganatosítani olyan esetekben is, amikor a munkáltató külföldi, és nem rendelkezik magyar adószámmal.

Látható, hogy a bevezetett módosítás valójában nem a munkavédelmi szabályokat ténylegesen megsértő külföldi munkáltatókkal szembeni intézkedést tette lehetővé, csak általánosságban lehetővé tette valamely jogalanynak a felelősségre vonását a külföldi munkáltató felelősségre vonása helyett. Az a jogalkotói cél, hogy végső soron valakinek felelősségre vonhatónak kell lennie a munkavédelmi szabályok betartása és betartatása kapcsán akár objektív felelősségtelepítés alapján is, önmagában nem ütközik a törvény előtti egyenlőség elvébe, illetőleg nem eredményezi azt, hogy egyes jogalanyokra ne vonatkoznának az Alaptörvény és a jogszabályok előírásai. A bíróság álláspontja szerint azonban maga a magyar adószám megléte vagy hiánya mint megkülönböztető ismerv alapján nem telepíthető a munkavédelemmel kapcsolatos objektív felelősség a jogalanyok egy meghatározott csoportjára, illetőleg ettől nem függhet a munkavédelmi szabályokat ténylegesen megsértő, magyar adószámmal nem rendelkező jogalanyok a felelősség alóli mentesülése.

A munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény 8/A. § (8) bekezdése értelmében a munkaügyi eljárásokban megállapított befizetési kötelezettség adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül. E rendelkezés a munkavédelmi bírság behajtásának hatékonyabbá tételét szolgálja. Az adók módjára behajtandó köztartozást az adóhatóság hajtja be az adózás rendjéről

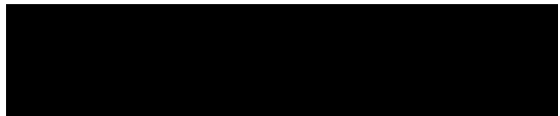
szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.) rendelkezései alapján (Art. 161. § (1) bekezdés). Az adóhatóság eljárásában az egyes adózók nyilvántartása, azonosítása az adószám segítségével történik. Az adószám tehát egy technikai eszköz az eljárásban, azonban annak létezése vagy hiánya nem szolgálhat az anyagi jogi felelősség-telepítés kapcsán alapvető megkülönböztető ismérvként. Amennyiben a végrehajtás Magyarországon nem fogatosítható, a jogszabályok tartalmazznak arra vonatkozó rendelkezéseket is, hogy milyen eljárás követendő a külföldön történő behajtás érdekében (pl. Art. 147. § (1) bekezdése, az adó- és egyéb közterhekkel kapcsolatos nemzetközi közigazgatási együttműködés egyes szabályairól szóló 2013. évi XXXVII. törvény).

Mindezek alapján az indítványozó álláspontja az, hogy az Mvt. 87. § 8. pontjának 4. mondata – amely a magyar adószám létezését lényegi megkülönböztető ismérvként kezeli a munkavédelmi felelősség és felelősségre vonhatóság kapcsán, – ésszerűtlen, indokolatlan és önkényes különbségtételt eredményez a jogalanyok között, ezért az az Alaptörvény fent idézett rendelkezéseibe ütközik.

5. Kérelem

A bíróság a fent kifejtett indokok alapján kéri a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg az Mvt. 87. § 8. pontjának 4. mondata alaptörvény-ellenességét, és e jogszabályhelyet semmisítse meg. A bíróság kéri továbbá a támadott jogszabályhely alkalmazásának kizárását a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt 1.M.1051/2014. számon folyamatban lévő eljárásban.

Budapest, 2014. október 10.

A kiadmány hitelül:

